

Puhetta järjestörahoituksen tulevaisuudesta

Paneelikeskustelun alustus

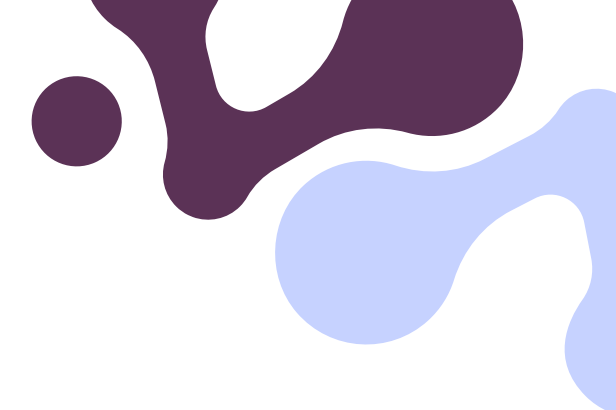

Alustajasta:

Miikka Vuorinen
Arviointipäällikkö, Sosped Keskus Oy
Sosiaalipsykologi(YTM)
Väitöskirjatutkija (UWASA)

Järjestökentän työtehtäviä v. 2011 asti
Vaikutusten arviointeja v. 2015 alkaen

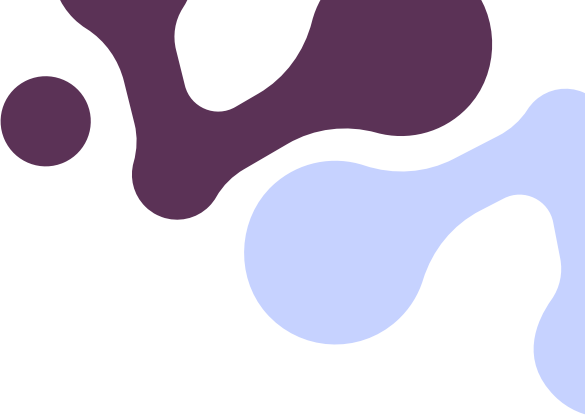
Sosped Keskus Oy on Sosiaalipedagogiikan säätiön omistama yhtiö.
Se tarjoaa vaikutusten arviointeja, strategisen johtamisen tukea ja
rahoitusmallien suunnittelua kunnille, järjestöille ja valtionhallinnolle.

“Ei ole kyse vain siitä, teemmekö oikeita päätöksiä, vaan siitä, teemmekö tekemämme päätökset oikein.”

Järjestörahoituksesta

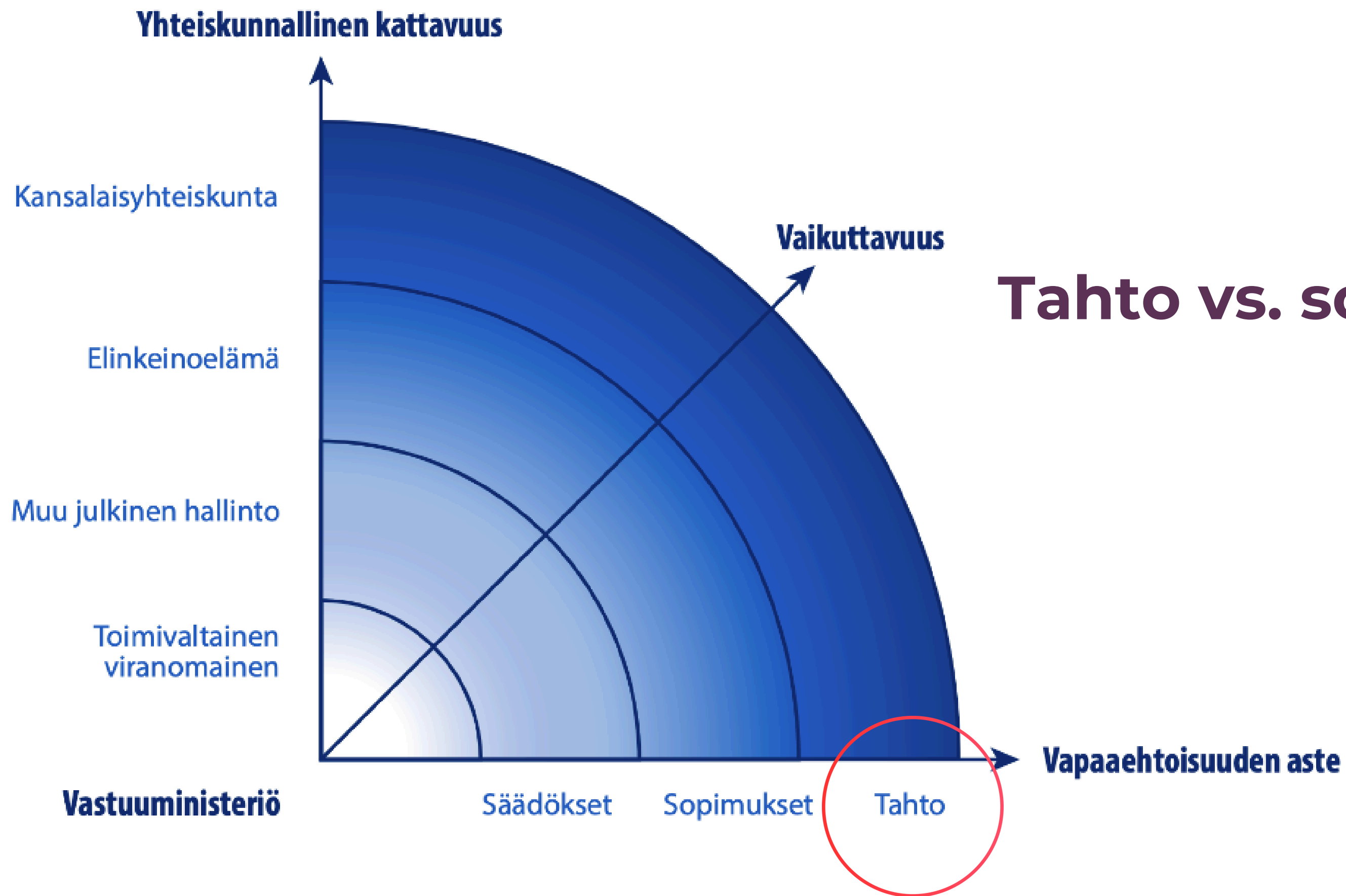

EU:n Järjestökenttä 10 v. sitten

Euroopan unionin 7. puiteohjelmasta rahoitettu Third Sector Impact (TSI) -tutkimushanke (2014–2017) hanke tutki yli 30 tutkijan voimin kolmannen sektorin roolia useissa Euroopan maissa. Yksi selvimmistä löydöksistä oli koko Euroopan laajuinen megatrendi: järjestöjen rahoitus on muuttunut voimakkaasti.

Vaikka julkisen rahoituksen kokonaisvolyymi ei ole kaikkialla laskenut, avustusrahan luonne oli muuttunut joustavista, järjestöjen omaa missiota tukevista yleisavustuksista kohti suoriteperusteisempaa rahoitusta. TSI-raporttien keskeinen huomio on, että tämä byrokratisoituminen ja markkinaehtoistuminen sitoo järjestöjen kädet, vähentää niiden resilienssiä ja uhkaa viedä niiltä kyvyn toimia innovatiivisina, ruohonjuuritason ongelmanratkaisijoina.

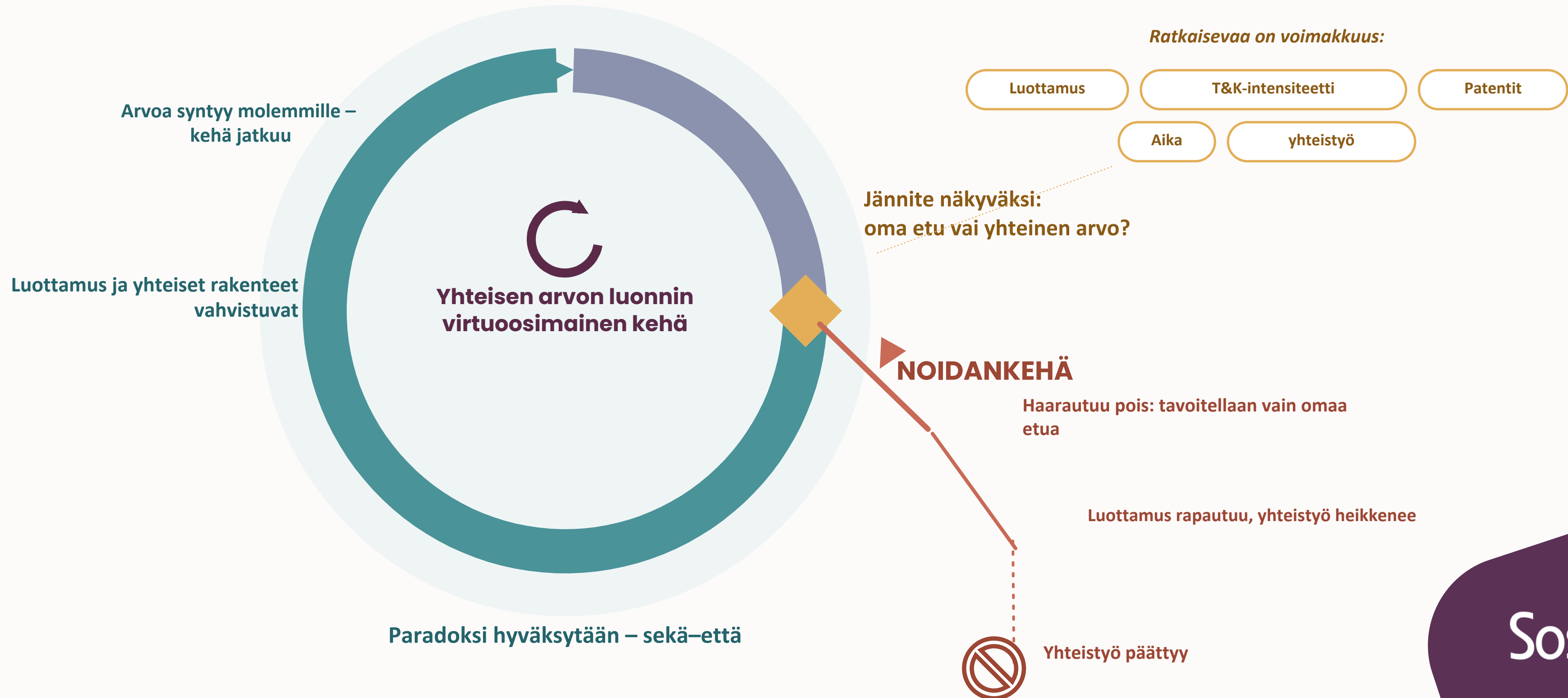

Lähde: Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2025).

Yhteisen arvon luonnin paradoxaalisuus

Nielsen & Stefan 2019 pohjalta

moninaisuus · niukkuus · kiristynyt kilpailu
Yhteistyössä syntyy jännitteitä

Mitä järjestöleikkausten jälkeen?

*Voi olla, että niukkuus tukee luovuutta,
mutta luovuuden tulisi ilmetä kaikilla
tasoilla.*

Temaattinen painopisteiden määrittely

Pirkanmaan alueelliset painopisteet:

- 1) NEET-nuorten parissa tehtävä rinnalla kulkeva ja valmentava työskentely.
- 2) Sosiaalisen turvallisuuden, arjen resilienssin sekä toimintakyvyn vahvistaminen asuinalueilla ja elinympäristöissä.
- 3) Ikääntyneiden osallisuuden, mielen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn lisääminen.

PIRHA:n uutiskirje 9/2026

Keski-Suomen alueelliset painopisteet:

1. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen
Nuorten syrjäytymisen ehkäisy, työ- ja toimintakyvyn tuki
Vanhemmuuden tuki
2. Työikäisten hyvinvoinnin edistäminen
Työkyvyn tuki
Tuki elämän murros- ja kriisitilanteissa
3. Ikääntyneiden hyvinvoinnin edistäminen

Keski-suomen HVA 10.9.

Järjestölähtöinen painopisteiden määrittäminen

“Varha käynnistää syksyn 2026 aikana järjestöjen hankeideoiden kartoituksen. Järjestöillä on mahdollisuus esittää omaa hankeideaansa osaksi Varhan valtionavustushakemusta.

Varha arvioi hanke-ehdotuksia suhteessa valtionavustuksen tavoitteisiin, Varsinais-Suomen alueellisiin tarpeisiin sekä hyvinvointialueen strategiaan painopisteisiin. Painopisteet perustuvat alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2029.”

Varhan uutiskirje 11.9.

Osarahoitaminen

STE A rahoitusten
käyttäminen
ESR+ rahoituksessa
omarahoitussuuteen.

Uusi
lastensairaala

Esimerkkejä toisista maista

Organisaatio & Maa	Yhteiskunnallinen haaste	Siilojen rikkominen & Toimintalogiikka	Rahoitusmalli
Dramalogen (Ruotsi)	Taiteen ja yhteiskunnallisen arvon yhdistäminen	Taiteilijayrittäjien kollektiivi, joka tekee yhteiskunnallisesti vaikuttavaa työtä ilman perinteisiä siilorahoja.	Perustuu yrittäjyyteen ja kollektiiviseen tekemiseen ilman riippuvuutta perinteisistä avustussiiloista.
Stichting Life Goals (Hollanti)	Marginaaliryhmien osallisuus ja syrjäytyminen	Käyttää sosiaalista liikuntaa ja urheilua välineenä syrjäytyneiden auttamiseen. Toimii poikkihallinnollisesti.	Kansallinen järjestö, alueelliset yhdistykset saavat avustukset kunnalta → agressiivinen pyrkimys laajentaa uusille rahoituskanaville.
Rotterdam Douers (Hollanti)	Nuorten talousongelmat ja asunnottomuus	Tiivis yhteistyö kunnan kanssa. Kokonaisvaltainen nuorten tuki.	Oma rahasto nuoria varten, josta heille lainataan puhelinsoitolla ja s-postilla kriittisellä hetkellä. Rahat maksuun 24 h aikana.

Lentokoneiden moottoreista

Lentokoneturbiinien kehittyminen

	Innovaatio	Mikä muuttui?
1940	Suihkumoottori	Lentokoneet pystyivät lentämään huomattavasti nopeammin ja korkeammalla kuin perinteiset potkurikoneet.
1960	Ohivirtausmoottori (turbofan)	Polttoainetaloutta ja melutasoa parannettiin, mikä vauhditti kaupallisen suihkumatkustamisen yleistymistä.
1980	Yksikiteiset turbiinisiivet	Turbiinit kestivät paremmin erittäin korkeita lämpötiloja, mikä mahdollisti tehokkaampia ja kestävämpiä moottoreita.
2010	Vaihteistomoottori (GTF)	Fanin ja turbiinin pyörimisnopeudet voitiin optimoida erikseen, mikä paransi polttoainetaloutta ja vähensi melua.

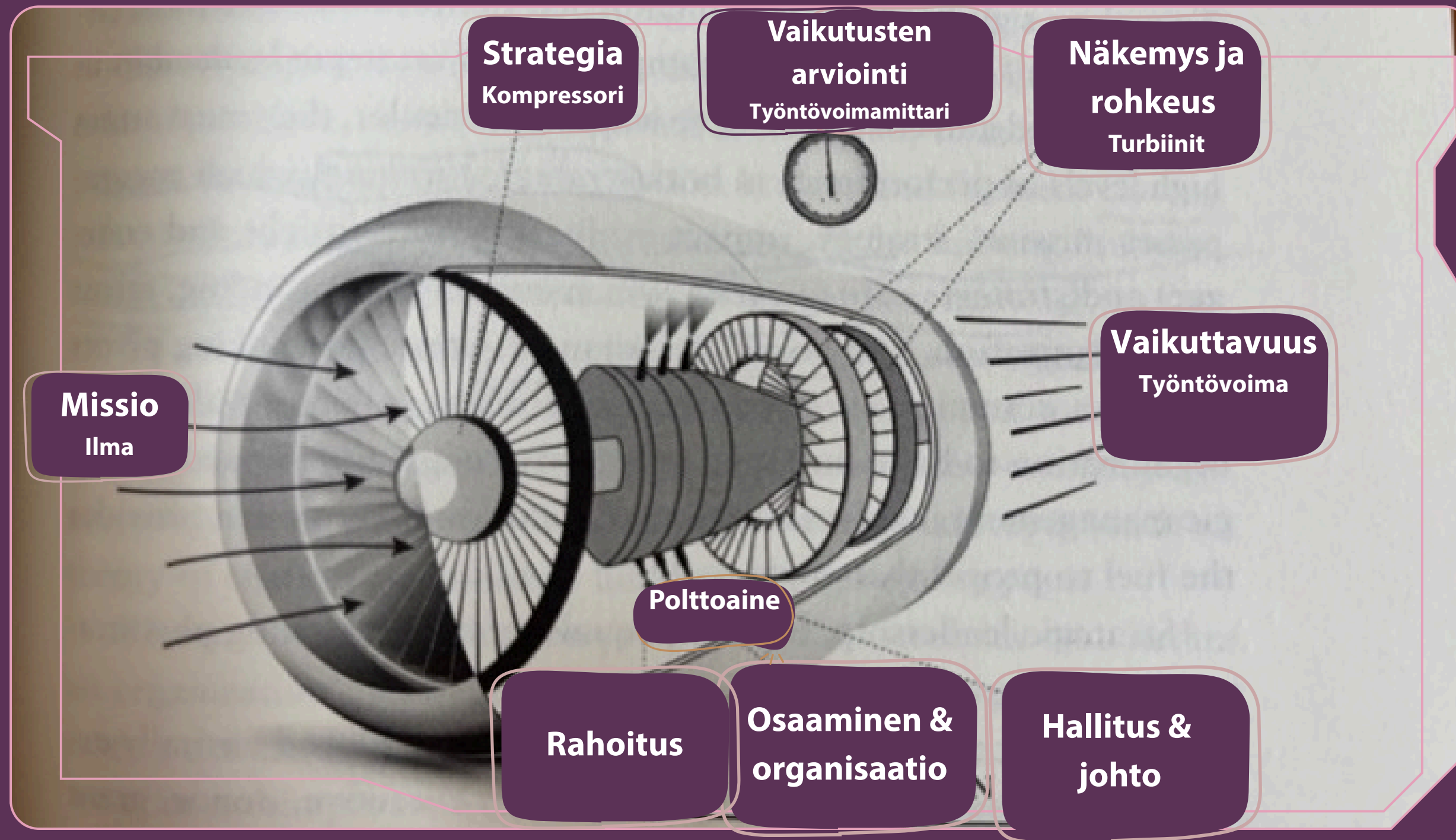

Järjestökentän Engine of Impact

Stanfordin yliopiston tutkijat, Starkey Jonker & Meehan tutkivat usean vuosikymmenen ajan hyvin erilaisia järjestöjä pitkän aikaa eri puolilla maailmaa.

He kirjoittivat Engine of Impactin 2017. Se kuvastaa järjestökentän strategisen johtamisen keskeisiä elementtejä.

Kirjoittajien mukaan järjestöjen johtaminen on jopa yritysten johtamista vaikeampaa, koska niiden tulee aina sitoa toimintansa niin vahvasti missioon ja arvopohjaiseen toimintaan. Ja koska heidän tulee myös kilvoitella rahoituksesta samaan aikaan.

Järjestöjen strategisen johtamisen “Engine of Impact”
(Starkey Jonker & Meehan 2017)

Moottorianalogia (Teknologinen murros)	Järjestökentän kehittyminen
Suihkumoottorin synty Perinteinen potkuri ei enää riittänyt vauhdin kiihtyessä. Keksittiin kaasuturbiini: täysin uusi tapa tuottaa työntövoimaa	Organisoitu aatteellisuus Satunnaisesta almunannosta siirryttiin systemaattiseen työhön (esim. Wilbforce). Luotiin ensimmäisiä rakenteita hyvän tekemiselle.
Ohivirtausmoottori / Turbofan Kaikkea ilmaa ei pakoteta kuuman ytimen läpi. Suuri puhallin liikuttaa ilmamassoja ohitse, parantaen tehokkuutta valtavasti.	Massaskaalaus & uudenlainen rahoitus Kehitysavun teollistuminen (USAID) ja oivallukset, joilla tavoitetaan massoja tehokkaasti ilman raskasta byrokratiaa (esim. mikroluottojen skaalautuvuus).
Yksikiteiset turbiinisiivet Moottorin tehon nosto vaati siipiä, jotka kestävät sulamispisteen ylittävää lämpöä ilman "virumista" (muodonmuutosta).	Yhteiskunnallinen yrittäjäyys Ashokan kaltaisten toimijoiden nousu. Järjestöjen rakenteiden ja yksilöiden oli opittava kestämaan kriisejä ja hyödyntämään liiketoiminnan resilienssiä aatteen palon suojana.
Älykäs digitaalinen ohjaus Sensorien ja datan käyttö palamisprosessin jatkuvaan, reaaliaikaiseen optimointiin jokaisella lennon sekunnilla.	Vaikuttavuusinvestoiminen & Data Perinteisten tukien laskiessa huomio siirtyy tarkkaan mittaamiseen (<i>Effective Altruism</i>). Rahoitus ohjataan vain sinne, missä data osoittaa suurimman yhteiskunnallisen työntövoiman.

Missio ja strategia

Järjestöjen strategia vs. alueelliset tarpeet?

HVA:n strategia vs. alueelliset shokit

Onko strategiassa mahdollista ohjata toimijoita syvempään yhteistyöhön?

Case Englanti: Jalkapalloseura saa korvausta siitä, että se vie rokotevastaisia maahanmuuttajanuoria rokotukseen.

Rahoitus ja skaalaus

Mitä jos järjestöavustus kannustaisi laajentamaan rahoituspohjaa?
Entä jos avustukset rohkaisisivat strategisen yhteistyön syventämiseen?

Sopimuspalokunnat ovat jo kauan tehneet alueellisesti vaihtelevia sopimuksia alueiden kanssa: henkilökohtaisia, yhdistyspohjaisia.

Euroopassa on puolestaan kritisoitu “kultaisen häkin” sopimusrakennetta -> työntää järjestöjä suoritteisiin.

Jotkut suomalaiset yhdistykset hakevat kehittämisrahaa jo Ruotsista.

Case tulosperusteinen ajattelu: Korvausta sen mukaan, kuinka haavoittuvassa asemassa olevaa segmenttiä tavoitetaan JA onnistutaan auttamaan.

Johto & osaaminen

Starkey Jonker & Meehan (2017) ja yritystutkijat korostavat aktiivisen ja vaativan hallituksen tärkeyttä.

Meidän on voitava varmistaa, että myös pienten järjestöjen osaaminen pysyy kilpailukykyisenä.

Alueellinen järjestöyhteistyö voisi keskittyä myös osaamiskyvykkyyksien tunnistamiseen ja vahvistamiseen.

Teknologian hyödyntäminen & AI ovat väistämätön osa uudistumista.

Case strateginen henkilöstöjohtaminen: Osaamista kehitetään ja hajautetaan tulevaisuuden tarpeista käsin.

Vaikutusten arviointi ja vaikutukset

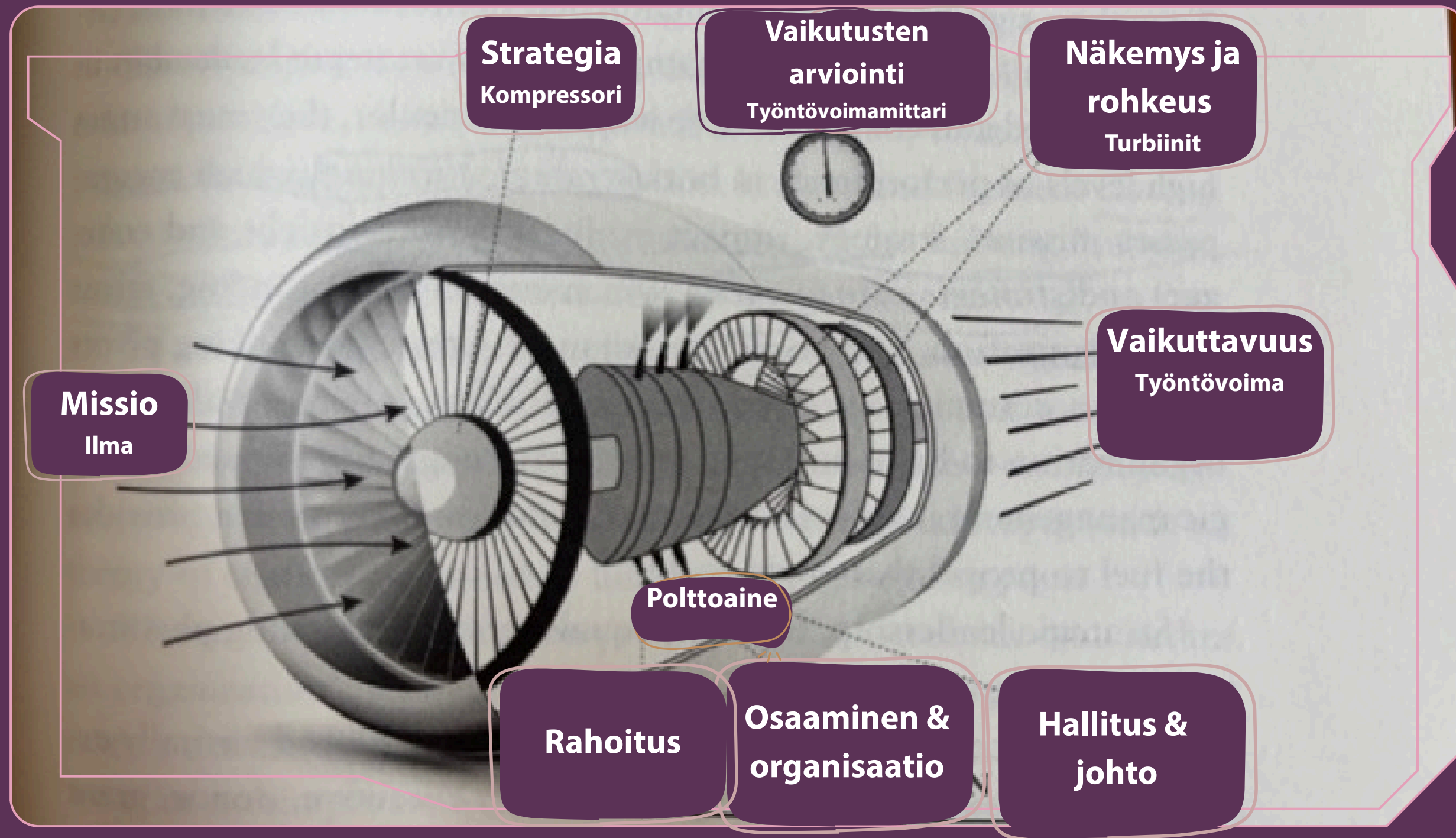
Meidän on uskallettava luopua siitä, että jokainen hanke ja järjestö määrittää omat vaikutuksensa lähes täysin itsenäisesti.

Voisivatko alueet ohjata järjestöjä mittamaan tiettyjä asioita omien mittarien sijaan? Kyllä.

Voisiko osa näistä mittareista perustua Valtionneuvoston ohjaukseen?

Tiedollinen hiljainen potentiaali: alueellinen tutkimus.

Case: Maailman parhaat tilastot. Vaikka niistä leikataan, ne ovat selvästi alikäytettyjä vaikutusten arvioinneissa.

Moottoria tarvitsee rukata. Niin myös nykyistä siiloutunutta polttoainemarkkinaa.

Puhetta järjestörahoituksen tulevaisuudesta

Paneelikeskustelu

Esityksen kuvien lähteet
Canva % Starkey Jonker & Meehan (2017)

